

Beslutningsforslag nr. **B 89**

Folketinget 2010-11

Fremsat den 18. marts 2011 af udenrigsministeren (Lene Espersen)

Forslag til folketingsbeslutning

Om et dansk militært bidrag til en international militær indsats i Libyen

Folketinget meddeler sit samtykke til, at et dansk militært bidrag stilles til rådighed for en international militær indsats i

Libyen med henblik på at beskytte civilbefolkningen i landet jf. FN-Sikkerhedsrådsresolution 1973 (2011) og 1970 (2011).

Bemærkninger til forslaget

I. Det internationale samfund har i den forløbne tid været vidne til, at fredelige protestbevægelser i Libyen i stigende grad har udløst omfattende og meget alvorlige overgreb mod landets civilbefolkning. Overgrebene har nået et omfang, hvor der er tale om grove og systematiske menneskerettighedskrænkelser, ligesom der kan være tale om forbrydelser mod menneskeheden. Samtidig har de libyske myndigheder fremsat trusler om at fortsætte den voldsomme fremfærd, særligt rettet mod civilbefolkningen i den østlige del af landet, herunder byen Benghazi.

Den kritiske situation i Libyen har løbende været drøftet i en række internationale og regionale fora. FNs Sikkerhedsråd vedtog den 26. februar 2011 enstemmigt resolution 1970, der med henvisning til de omfattende og systematiske krænkelser af civilbefolkningen i Libyen fastlagde målrettede sanktioner mod Libyen i form af våbenembargo, rejseforbud og indefrysning af midler. Samtidig henviste Sikkerhedsrådet situationen i Libyen til Anklageren ved Den Internationale Straffedomstol (ICC) med den begrundelse, at overgrebene på civilbefolkningen kunne udgøre forbrydelser mod menneskeheden. EU har efterfølgende truffet beslutning om yderligere tiltag til forstærkning af FN-sanktionerne.

I lyset af, at de hidtidige tiltag ikke havde ført til standsning af de libyske myndigheders brutale fremfærd, herunder luftangreb mod tætbefolkede områder, fremsatte Den Arabiske Liga den 12. marts 2011 anmodning om, at FNs Sikkerhedsråd besluttede at etablere en flyveforbudszone i luftrummet over Libyen.

II. På denne baggrund vedtog FNs Sikkerhedsråd - efter intensive forhandlinger - den 17. marts 2011 resolution 1973, der bemyndiger anvendelsen af militær magt for at beskytte den libyske befolkning mod yderligere overgreb. Resolutionen fordømmer det libyske regimes omfattende og systematiske krænkelser af civilbefolkningen. Sikkerhedsrådet slår fast, at situationen udgør en trussel mod international fred og sikkerhed, og henviser til anmodningen fra Den Arabiske Liga om etablering af en flyveforbudszone. Sikkerhedsrådet beordrer på denne baggrund en omgående og fuldstændig indstilling af kamphandlingerne i Libyen, herunder angreb mod civilbefolkningen og understreger behovet for at finde en løsning på konflikten, der tager højde for det libyske folks legitime krav. Sikkerhedsrådet etablerer samtidig et flyveforbud i luftrummet over Libyen, og bemyndiger under henvisning til FN Pagtens kapitel VII FNs medlemslande til at anvende alle nødvendige militære magtmidler til at håndhæve forbuddet. Samtidig appellerer Sikkerhedsrådet til FNs medlemslande om at yde bidrag

til håndhævelsen af forbuddet. Herudover bemyndiger resolutionen mere generelt anvendelse af alle nødvendige magtmidler for at yde beskyttelse af civile samt civile beboelsesområder, som er truet af angreb, herunder Benghazi, dog med det forbehold at indsættelse af en besættelsesstyrke på jorden i Libyen udelukkes.

Bemyndigelsen må tages som udtryk for, at Sikkerhedsrådet har vurderet, at et flyveforbud ikke i sig selv vil være tilstrækkeligt til at hindre yderligere overgreb, og at man derfor har fundet det nødvendigt også at bemyndige sådanne luftangreb, som måtte være nødvendige for at beskytte civilbefolkningen. Endvidere gives der bemyndigelse til at håndhæve den allerede iværksatte våbenembargo med militære magtmidler, ligesom der foretages en yderligere stramning af sanktionsregimet over for Libyen.

Sikkerhedsrådet understreger i resolutionen behovet for at intensivere bestræbelserne på at finde en løsning på krisen, der tilgodeser den libyske befolknings legitime krav. I den forbindelse fremhæves målsætningen om at etablere en dialog, der kan føre til politiske reformer, som på længere sigt bør udgøre grundlaget for en fredelig og bæredygtig løsning.

III. Situationen er nu den, at de militære tiltag i sikkerhedsrådsresolution 1973 (2011) skal udmøntes. NATO har for nogen tid siden iværksat en planlægningsproces med henblik på at kunne bidrage til en vifte af tiltag for at håndhæve Sikkerhedsrådets forventede beslutninger. Det må dog forventes, at de militære aktioner på grundlag af resolution 1973 (2011) vil blive iværksat af en mindre kreds af lande

IV. Et dansk militært bidrag til en international militær indsats i Libyen, der finder sted på grundlag af bemyndigelse fra FNs Sikkerhedsråd og efter anmodning fra Den Arabiske Liga, vil kunne medvirke til at forhindre yderligere overgreb på Libyens civilbefolkning og bidrage til at fjerne truslen mod den internationale fred og sikkerhed i regionen. Et militært bidrag vil samtidig ligge i naturlig forlængelse af de danske bestræbelser på at støtte, at det internationale samfund optræder ansvarligt i de ekstraordinære situationer, hvor der består fare for omfattende og alvorlige overgreb mod civilbefolkningen. Regeringen finder på den baggrund, at Danmark, skal stille et militært bidrag til rådighed for den internationale militære indsats i Libyen. Det bemærkes, at det danske bidrag vil indgå i en bredspektret international indsats, der også omfatter humanitær støtte samt støtte til gennemførelse af Sikkerhedsrådets målsætning om - bl.a. gennem dialog og politiske reformer - at understøtte

grundlaget for en fredelig og bæredygtig løsning på krisen i landet.

V. Det danske styrkebidrag vil bestå af fire F-16 kampfly samt yderligere to F-16 kampfly i logistisk reserve. Hertil kommer et stabsbidrag i form af officerer m.v. ved relevante hovedkvarterer. Desuden vil der i forbindelse med etableringen af styrkebidraget på en luftbase i Syd-europa være behov for midlertidig udsendelse af yderligere personer til udpakning, opstilling, etablering af kommunikationsforbindelser og værksteder m.v. Herudover vil blive udsendt jordudstyr til støtte for driften af kampflyene. Bidraget vil omfatte op til i alt ca. 120 personer, idet det præcise antal vil afhænge af den konkrete basering og kommandostruktur. Det bemærkes i den forbindelse, at det danske bidrag forventes at indeholde lufttransportressourcer, der udover transportopgaver for det danske styrkebidrag også vil kunne stilles til rådighed for NATO eller andre allierede.

De danske fly vil kunne indsættes i det fulde spektrum af luftoperationer, som FN's Sikkerhedsråd har bemyndiget, hvilket kan indebære deltagelse i såvel håndhævelsen af flyveforbud som eventuelle offensive luftoperationer, der måtte vise sig nødvendige for at hindre yderligere overgreb på civilbefolkningen.

I en senere fase af den internationale indsats kan der vise sig behov for at supplere det danske bidrag med andre relevante kapaciteter, f.eks. et sømilitært bidrag. I så fald agter regeringen på ny at inddrage Folketinget, jf. bestemmelsen nedenfor i afsnit IX. Danske landmilitære styrker kan ikke udsendes til Libyen i medfør af dette beslutningsforslag.

VI. Det folkeretlige grundlag for det danske bidrags magtanvendelse foreligger i FN's Sikkerhedsrådsresolution 1973 (2011), jf. Sikkerhedsrådsresolution 1970 (2011), der bemyndiger FN's medlemslande til at anvende alle nødvendige militære magtmidler til at beskytte civilbefolkningen, jf. ovenfor.

Bidragene vil operere under et robust mandat for magt-anvendelse. Udover adgang til at anvende magt i selvforsvar, vil der som beskrevet være adgang til i fornødent omfang at anvende magt til at gennemføre de pålagte opgaver.

Det danske bidrag vil være undergivet folkeretten, herunder den humanitære folkeret.

VII. Forsvarets Efterretningstjeneste har afgivet følgende trusselsvurdering:

'Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer, at Libyens forsvar samlet set er lavteknologisk, og at en betragtelig

del af materiellet er af ældre dato og nedslidt. Det er ikke sandsynligt, at de libyske flystyrker vil være i stand til effektivt at imødegå en større koordineret indsættelse af et vestligt udrustet luftvåben. Den væsentligste trussel mod et dansk F-16-bidrag vil komme fra Libyens jordbaserede luftforsvar.

Forsvarets Efterretningstjeneste vurderer, at truslen fra de jordbaserede luftforsvarsmissilsystemer mod et dansk F-16-bidrag, der håndhæver en flyveforbudszone over Libyen er høj i Tripoliområdet, mens den er middel omkring de større provinsbyer Misratah, Sirte, Benghazi og Tobruk. Truslen fra de jordbaserede luftforsvarsmissilsystemer andre steder end de ovenfor nævnte er lav. Truslen fra de mandbårne luftforsvarsmissilsystemer i højder op til 3.500 meter er høj.

Truslen fra de libyske kampfly mod et dansk F-16-bidrag er lav. Truslen fra de libyske landmilitære enheder er lav, mens den er middel fra de libyske flådeenheder. Truslen fra den libyske kystvagts enheder er lav. Det generelle terrortrusselsniveau for de mulige baseområder i Italien og Frankrig er middel og for Grækenland lav.'

VIII. Da det danske bidrag vil indgå i en operation mod en fremmed stat, hvor der forudses anvendt militære magtmidler, forelægges sagen for Folketinget under henvisning til Grundlovens § 19, stk. 2. med anmodning om, at Folketinget meddeler sit samtykke til at danske militære styrker stilles til rådighed for den internationale styrke, som i henhold til FN pagtens kapitel VII er bemyndiget til at implementere resolution 1973 (2011).

IX. Regeringen vil løbende vurdere det danske bidrags sammensætning med henblik på at sikre en effektiv opgaveløsning. Såfremt det skulle vise sig hensigtsmæssigt at justere bidraget væsentligt, eller såfremt der skulle ske en væsentlig ændring i opgavernes karakter, vil regeringen rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn herom eller om nødvendigt på ny forelægge sagen for Folketinget.

X. Forsvaret har oplyst, at den første måneds udsendelse inklusiv deployerings- og evt. redeploieringsudgifter vil medføre merudgifter på ca. 8,5 mio. kr. Herefter er det forsvarets vurdering, at bidraget hver yderligere måned vil medføre ca. 6,5 mio. kr. i merudgifter. Alle beløb er eksklusiv evt. ammunitionsforbrug. Merudgifterne afholdes inden for bevillingen på § 12.21.01 Forsvarskommandoen (Driftsbev.).